YAPON MADANIYATINI O‘QITISHDA SINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Lutfilloyeva Faxriniso Maxmudovna

Samarqand davlat chet tillar instituti Yapon filologiyasi kafedrasi professsori v.b., pPedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

E-mail: maxmudovna@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada yapon tilini o‘qitishda sun’iy intellekt vositalaridan, xususan ChatGPT chatbotidan foydalanishning imkoniyatlari va muammolari tahlil qilingan. Ta’lim jarayonining raqamlashtirilishi, masofaviy va gibrid ta’lim shakllarida sun’iy intellektning o‘rni yoritilgan. ChatGPT yordamida yapon madaniyatiga oid so‘zlarning, jumladan “kotatsu” realiyaining o‘zbek tilidagi izohi va “sandal” so‘zi bilan ekvivalentligi muhokama qilingan. Maqolada shuningdek, yapon madaniyatiga oid realiyalarni o‘zlashtirishda sun’iy intellektdan foydalanishning afzalliklari va cheklovlari ko‘rsatib berilgan. Muallif ChatGPTdan foydalanish chet til o‘rganuvchilarning kommunikativ va madaniy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qilishini ta’kidlaydi, ammo jarayonda o‘qituvchi nazoratining zarurligini ham qayd etadi**.**

Kalit so‘zlar: Yapon tili, madaniyat, sun’iy intellekt, ChatGPT, chatbot, raqamli ta’lim, yapon madaniyatiga oid realiyalar izohi, kotatsu, sandal, kommunikativ kompetensiya, gibrid ta’lim.

Аннотация. В данной статье анализируются возможности и проблемы использования инструментов искусственного интеллекта, в частности чат-бота ChatGPT, в преподавании японского языка. Освещается роль искусственного интеллекта в условиях цифровизации образовательного процесса, дистанционного и гибридного обучения. В статье рассматривается использование ChatGPT для объяснения японских культурных реалий, в частности понятия *«こたつ (kotatsu)»*. В узбекском языке прямого эквивалента этому слову нет, однако в качестве культурно близкого понятия можно привести слово *«сандал»*, обозначающее традиционный узбекский обогреваемый стол. Сопоставление этих двух предметов показывает как сходства (функция обогрева, семейное использование зимой), так и различия (конструкция, материалы, современная электрическая модификация). Автор подчеркивает, что применение ChatGPT способствует развитию коммуникативной и культурной компетенции изучающих иностранный язык, однако обращает внимание на необходимость контроля со стороны преподавателя.

ISSN 3030-3907

Ключевые слова: японский язык, культура, искусственный интеллект, ChatGPT, чат-бот, цифровое образование, культурные реалиялар, сандал, коммуникативная компетенция, гибридное обучение.

Abstract. This article analyzes the opportunities and challenges of using artificial intelligence tools, in particular the ChatGPT chatbot, in teaching the Japanese language. The role of artificial intelligence in the digitalization of the educational process, as well as in distance and hybrid learning, is highlighted. This article discusses the use of ChatGPT in explaining Japanese cultural concepts, focusing on *“こたつ (kotatsu)”*. In Uzbek, there is no direct equivalent for this word, but a culturally related concept is *“sandal”*, a traditional Uzbek heated table. Comparing these two household items highlights both similarities (providing warmth, family-centered use during winter) and differences (design, materials, and the modern electric adaptation of the kotatsu). The author emphasizes that the use of ChatGPT contributes to the development of communicative and cultural competence among foreign language learners, while also pointing out the importance of teacher supervision.

Keywords: Japanese language, culture, artificial intelligence, ChatGPT, chatbot, digital education, culturally related concept, kotatsu, sandal, communicative competence, hybrid learning

Kirish

So‘nggi bir necha o‘n yillikda axborot va kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishida sifat jihatdan juda katta o‘zgarish kuzatildi, bu esa ularning ta’lim jarayonida keng qo‘llanilishida ham namoyon bo‘ldi. Jumladan, mobil ilovalar, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari hamda boshqa raqamli vositalardan keng foydalanilmoqda. Ayniqsa pandemiya davrida masofaviy ta’limga ehtiyoj katta kuzatildi. Bunday imkoniyatlarni izlash raqamli ta’lim platformalarining tez rivojlanishiga olib keldi. Ushbu tajriba sababli pandemiyadan keyingi davrda onlayn va oflayn vositalarni birlashtirgan gibrid ta’lim shaklining keng tarqalishiga sezilarli ta’sir ko‘rsatdi.

Sun’iy intellekt texnologiyalari xorijiy tillarni o‘rganishda muvaffaqiyatli qo‘llanilmoqda. AI (artificial intelligence – sun’iy intellekt) vositalari matn va nutqni tanib olish xizmatlarini, nutqni matnga va matnni nutqga aylantirishni (onlayn tarjima, ovozli yordamchilar, imlo, tinish belgilari va uslubni tekshirish vositalari) yanada takomillashtiradi. Hozirgi paytda ayniqsa chatbotlarning (yoki: suhbat agentlari) tez sur’atlarda rivojlanishi kuzatilmoqda. Ularning tobora ortib borayotgan mashhurligi glottodidaktika (“glotto” (yunoncha – *til*) va “didaktika” (*o‘qitish ilmi*) so‘zlaridan olingan)da istiqbolli bo‘lishi mumkin. Zamonaviy

ISSN 3030-3907

chatbotlar orasida OpenAI kompanisyasi tomonidan ishlab chiqilgan ChatGPT katta mashhurlikka erishmoqda.

Shu sababli, uni xorijiy tillarni o‘rganish va o‘qitish samradorligini oshirish yo‘lidagi salohiyatini xolis baholash, shuningdek, undan foydalanish natijasida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavf-xatarlarni ko‘rsatib berish zarurdir.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili

Yapon madaniyatini o‘qitish jarayoni ko‘plab xorijiy va mahalliy tadqiqotlarda turli jihatlari bilan o‘rganilgan. Xalqaro adabiyotlarda, avvalo, madaniyatlararo ta’lim nazariyalariga e’tibor qaratilgan. G. Hofstede va E. Hall kabi olimlarning ishlari yapon jamiyatida kollektivizm, yuqori kontekstli muloqot va an’anaviy qadriyatlarga hurmat kabi omillarni ta’lim jarayonida inobatga olish zarurligini ko‘rsatadi. Xususan, C. Hendry o‘zining “Understanding Japanese Society” asarida yapon ijtimoiy hayotidagi intizom, guruh manfaatlarini ustuvor qo‘yish kabi qadriyatlarning ta’limda ham muhim o‘rin tutishini tahlil qiladi. Shuningdek, Ta’lim jarayonining raqamlashtirilishning ayrim jihatlari ko‘plab tadqiqotlarga bag‘ishlangan (AI-Kajsi, 2019; Cevikbas va boshq., 2023; Fitria, 2023; Korovnikova, 2021; Rolgajzer, 2020; Topsakal, 2022; Valtolina va boshq., 2018). Sun’iy intellektga asoslangan chatbot alohida e’tiborga loyiq bo‘lgan raqamli vositalardan biridir. Tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) sohasidagi so‘nggi yutuqlar sun’iy intellekt doirasida katta hajmdagi lingvistik resurslarning yaratilishiga olib keldi.

Tadqiqot metodologiyasi

Yapon madaniyatini o‘rganishdagi qiyosiy tahlil qilish masalalari, ongning intuitiv va analitik yondashuvini anglash, yapon tilini o‘qitish metodikasiga doir ilmiy izlanishlar va yapon tilini xorijliklarga o‘rgatish muammosi dolzarbdir. Mazkur tadqiqot metodologiyasi yapon madaniyatini o‘qitishda samarali metodlarni aniqlash va ularning amaliyotdagi natijalarini baholashga qaratilgan. Tadqiqotda sifat va miqdoriy yondashuvlar uyg‘unligidan foydalaniladi. Kutilayotgan natijalarga ko‘ra, talabalarda yapon madaniyati haqidagi bilimlar chuqurlashadi, stereotiplardan xoli yondashuv shakllanadi, tanqidiy va qiyosiy fikrlash ko‘nikmalari rivojlanadi hamda madaniyatlararo muloqot kompetensiyasi mustahkamlanadi.

Tahlil va natijalar

ChatGPT (Generative Pre-trained Tranformer) – Open AI tomonidan ishlab chiqilgan til modeli bo‘lib, u turli tillardan matn yaratish mumkin (GPT-3.5/4 ga asoslangan). U Transformer deb nomlanuvchi chiqir o‘rganish arxitekturasi yordamida yaratilgan bo‘lib, bu unga til naqshlarini o‘zlashtirish, inson nutqiga

ISSN 3030-3907

o‘xshash mantiqan bog‘langan matn yaratish, shuningdek, turli xil boshqa vazifalarni bajarishga imkon beradi.

Til modeli juda katta va xilma-xil korpusda o‘rgatilgan bo‘lib, unga matnli so‘rovlarni (prompt) davom ettirish imkonini beradi. Sun’iy intellektga asoslangan chatbot dialog rejimida ishlaydi va 95 dan ortiq tabiiy tillarda so‘rovlarni qayta ishlay oladi. Shuni ta’kidlash kerakki, modelning samaradorligi tilga va yaratilayotgan matnning murakkabligiga qarab farq qiladi (ChatGPT eng yaxshi ingliz tilida ishlaydi).

ChatGPT chatbotning eng yangi va takomillashtirilgan versiyasi hisoblanadi. Turli funksiyalari, mavjudligi va foydalanuvchiga qulay dialog oynasi rejimidagi interfeysi tufayli ChatGPT bugungi kunda eng mahshur til modellaridan biriga aylanadi. Shuningdek, unga o‘xshash boshqa chatbotlardan ham foydalaniladi, jumladan: Google kompaniyasining Bard, Anthropic kompaniyasining Claude va Microsoft kompaniyasining Bing chatboti.

ChatGPT keng qo‘llanilishidan avval ham boshqa chatbotlar ma’lum va ishlatilgan bo‘lib, ularning evolyutsiyasi XX asrning ikkinchi yarmiga borib taqaladi. Dastlab, 1960-yillarda ilk bor qo‘llangan **mashina o‘rganishi** texnologiyasidan foydalanilgan. Keyinchalik dasturlar murakkab algoritmlar, neyron tarmoqlarni o‘z ichiga olgan holda rivojlandi va nihoyat XXI asrda sun’iy intellektga asoslanib ishlay boshladi.

Chatbotlar turli platformalarga (masalan: veb-saytlar, mobil ilovalar, ovozli yordamchilar) integratsiya qilinishi mumkin bo‘lib, ular takrorlanuvchi avtomatik vazifalarni bajaradi. Masalan, ular shaxsiylashtirilgan yordam ko‘rsatish yoki mijozlarga xizmat ko‘rsatish uchun virtual yordamchi sifatida “ishlashi” mumkin.

Suhbat agentlaridan xorijiy til o‘rganishda muqobil manba sifatida foydalanish g‘oyasi nisbatan yangidir. ChatGPTning turli sohalardagi dastlabki muvaffaqiyatlari va aniqlangan salohiyati glottodidaktika sohasida katta qiziqish uyg‘otdi. Ushbu vositaning chet til o‘rganuvchilariga qulay va interaktiv tarzda kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirish imkonini berishi uning ahamiyatini yanada oshirdi va bu masala bo‘yicha tadqiqotlarning rivojlanishiga olib keldi.

Hozircha ChatGPTdan xorijiy til o‘qitishda foydalanish haqida asosan nazariy xarakterdagi ishlarda yozilmoqda. Ularning maqsadi yangi raqamli vositalarning imkoniyatlarini ko‘rsatish, ularni qo‘llash istiqbolini tahlil qilish, shuningdek, ular bilan ishlaydigan o‘qituvchi va o‘quvchilar duch kelishi mumkin bo‘lgan qiyinchiliklarni aniqlashdan iboratdir (AlAfnan, 2023; Budnikova, Babenkova, 2020; Esionova, 2019; Fryer, 2019; Fryer, 2020; Lavrinenko, 2023; Moqbel, 2023; Topsakal, Topsakal, 2022).

ISSN 3030-3907

ChatGPT ta’lim jarayonida ishtirokchilarga turli vazifalarda foydalanish imkoniyatini beradi, jumladan: o‘quv materiallari, mashqlar va testlar yaratish, matnlarni avtomatik tarjima qilish, o‘quv jarayonini monitoring qilish va baholash, matnlarni tahrirlash, dars ishlanmalari tuzish va yana ko‘plab boshqa vazifalarda.

ChatGPTning inkor qilib bo‘lmaydigan afzalliklaridan biri bu — o‘quv/o‘qitish jarayonini shaxsiylashtirish imkoniyatidir. Bu, xususan, aniq bir o‘quvchining til bilish darajasi, uning qiziqishlari va ehtiyojlarini inobatga olishda namoyon bo‘ladi. Shuningdek, tirik inson bilan muloqotda mavjud bo‘ladigan til to‘sig‘ining yo‘qligi va darhol teskari aloqa (feedback) olish imkoniyati ham muhim ahamiyatga ega (Fomin, Sadovikov, 2022; Yatmanov, Fisxanova, 2019; Zhai, 2022).

Ma’lumki, yuqorida qayd etilgan omillar ta’lim jarayonining samaradorligi va jozibadorligini oshirishga, o‘quvchilarning o‘qishga bo‘lgan motivatsiyasi va faolligini kuchaytirishga yordam beradi. ChatGPT shuningdek, autentik til materiallarini yaratishda (George, George, 2023; Baskara, Mukarto, 2023), matnlarni tarjima qilishni mashq qilishda (Jiao va boshq., 2023) ham foydalidir.

O‘qituvchilar uni darsni rejalashtirishdan tortib, kasbiy rivojlanishgacha bo‘lgan jarayonda qo‘shimcha resurs sifatida ko‘rib chiqishlari mumkin (Kasneci va boshq., 2023).

Garchi ChatGPT katta salohiyatga ega bo‘lib, uni tillarni o‘qitish/o‘rganishda muvaffaqiyatli qo‘llash mumkin bo‘lsa-da, uning ishlatilishi hisobga olinishi lozim bo‘lgan ayrim muammolarni ham yuzaga keltiradi. ChatGPT bilan ishlashdagi qiyinchiliklar til modelining o‘quv ma’lumotlarida yetarli ma’lumot mavjud emasligi sababli murakkab va mavhum tushunchalarni qayta ishlashda paydo bo‘lishi mumkin (Baskara, Mukarto, 2023).

Tadqiqotchilar shuningdek, uning kontekstni tushunishdagi cheklangan qobiliyatiga (Cascella va boshq., 2023), katta hajmdagi trening ma’lumotlariga ehtiyojiga (Zhou va boshq., 2023) hamda kiberxavfsizlikka tahdidlariga (O’Rourke, 2023) e’tibor qaratadilar.

Ayniqsa tashvishli jihatlar — axloqiy masalalar bo‘lib, ularga dezinformatsiya xavfi, tarafkashlik, haqoratli mazmundagi javoblar (Atlas, 2023; Ferrara, 2023; Qadir, 2022; Zhuo va boshq., 2023), chatbotlarning haqiqiy o‘qituvchilarni potentsial ravishda almashtirishi (Baskara, Mukarto, 2023), shuningdek, chatbotlar tomonidan yaratilgan javoblarni o‘quvchilar javobidan farqlashdagi qiyinchiliklar (Elkins, Chun, 2020; Fitria, 2023; Cotton va boshq., 2023) kiradi.

Materiallar va metodlar

ISSN 3030-3907

Tadqiqotlarda yapon tilini xorijiy til sifatida o‘rganayotgan talabalar uchun mo‘ljallangan darsliklardan olingan matn parchalaridan foydalanildi.

Ulardan biri — **“Yapon madaniyati”** (Lutfilloyeva, 2025) nomli nutq va o‘qish madaniyatshunosligi darsligi. Ushbu qo‘llanma oliy o‘quv yurtlarida yapon tilini chet tili sifatida o‘rganuvchi talabalar, kelajakdagi tarjimonlar hamda yapon tili kurslari tinglovchilari uchun mo‘ljallangan. Kitob yapon tilini allaqachon boshlang‘ich kurs darajasida biladigan shaxslar uchun yaratilgan.

Darslik bir tomondan chet elliklarga yapon xalqining milliy madaniy an’analari va urf-odatlarini tanishtirsa, boshqa tomondan, ularning lingvistik bilim va kommunikativ ko‘nikmalarini faollashtirishni, shu orqali yaponlarning an’analari va hayoti bilan bog‘liq mavzularda erkin fikr bildirish imkoniyatini berishni maqsad qiladi.

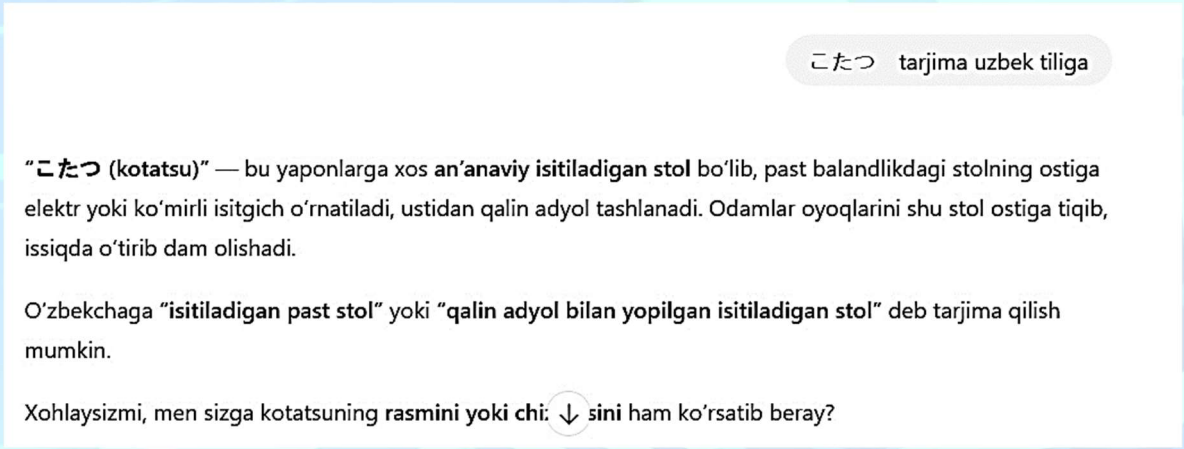
Matnlarda Yaponiya haqida maxsus ma’lumotlar, shuningdek, uning madaniyati haqidagi ma’lumotlar mavjud. Ushbu darslikning muhim xususiyati shundaki, barcha matnlarga maqollar, hikmatli so‘zlar, atamalar madaniyatning ajralmas qismi sifatida hamroh bo‘ladi.

Chet tilidagi madaniyatga oid so‘zlarni yaxshi bilish, mavjud bo‘lgan matnlarni tarjima qilishni osonlashtiradi va shu orqali ularning obrazliligi, ifodaviyligi hamda uslubiy xususiyatlarini saqlashga imkon beradi. Talabalar tomonidan yapon madanyatiga xos so‘zlarni o‘zlashtirish jarayoni esa puxta o‘ylangan, maqsadli ishni talab etadi.

Tadqiqotning maqsadi — ChatGPTdan (o‘qituvchilar ham, talabalar ham) chet til yapon madanyatiga xos so‘zlarini o‘rganish jarayonida virtual yordamchi sifatida qanchalik foydalanish mumkinligini aniqlash edi. ChatGPTdan frazeologik materiallar bilan ishlashda foydalanish usullaridan biri — tarjima qilish bo‘lishi mumkin. Shu maqsadda yapon tilini o‘rganish darsligidan “Urf-odatlar va odob-axloq” mavzusi bilan bog‘liq bir nechta yapon madaniyatga oid so‘zlar tanlanib, ularni o‘zbek tiliga tarjima qilish vazifasi ChatGPTga topshirildi.

Birinchi so‘z (yapon. こたつ *–kotatsu* va o‘bek tilida *isitiladigan past stol*; deb tarjima variantini berdi. こたつ—so‘zidagi mavjud iyerogliflarning ma’nosiga e’tibor beradigan bo‘lsak 炬燵 ya’ni 炬- bu mash’ala, 燵-minora degan ma’noni anglatib, ustini ko‘rpacha bilan yopib issiqlik olish uchun anjom hisoblanadi. Bu yerda so‘zning denotativ ma’nosi bir xil bo‘lgan tarjima berildi. (1-rasm), bu holda so‘zma-so‘z tarjima qilish to‘g‘ri hisoblanadi.

ISSN 3030-3907

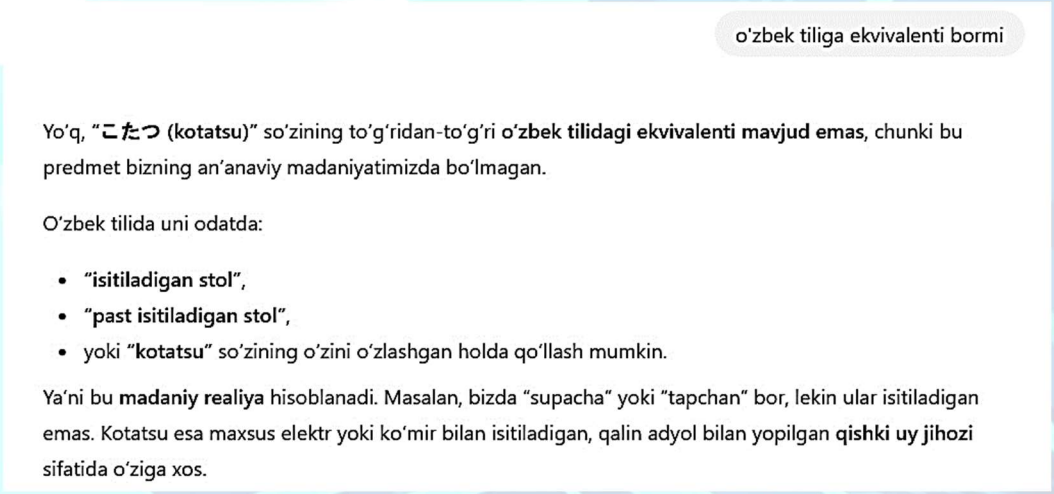

1-rasm. Kotatsu so‘zining tarjimasi

Yaxshiroq javob olish uchun qo‘shimcha tushuntiruvchi so‘rov kiritildi, unda ushbu so‘zning o‘zbek tilida ekvivalentiga e’tibor qaratilib, aniqlik kiritish so‘raldi.

ChatGPT tomonidan yaratilgan javob quyidagicha bo‘ldi: Yo‘q, **“こたつ (kotatsu)”** so‘zining to‘g‘ridan-to‘g‘ri **o‘zbek tilidagi ekvivalenti mavjud emas**, chunki bu predmet bizning an’anaviy madaniyatimizda bo‘lmagan.

O‘zbek tilida uni odatda: **“isitiladigan stol”**, **“past isitiladigan stol”**, yoki **“kotatsu”** so‘zining o‘zini o‘zlashgan holda qo‘llash mumkin (2-rasm).

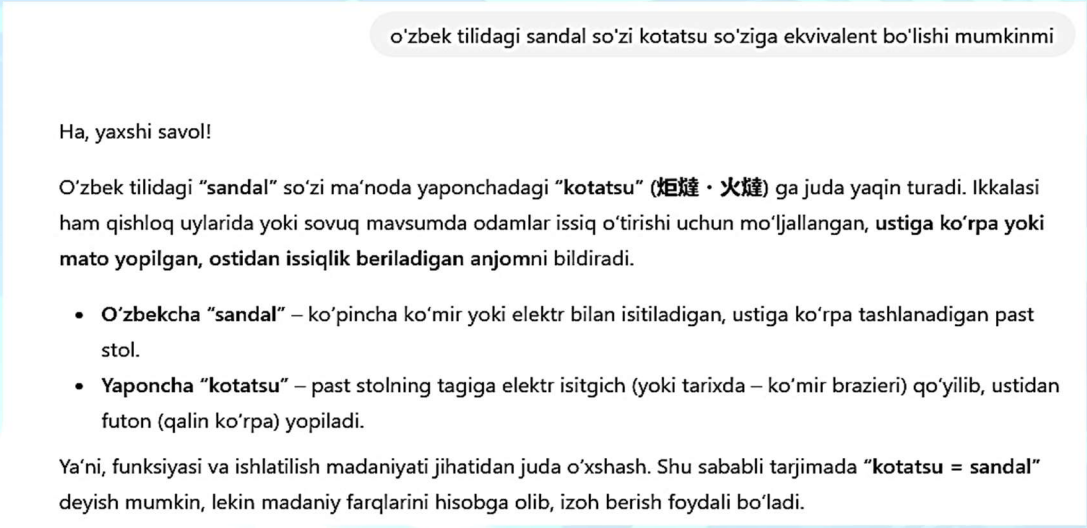

2-rasm. Kotatsu so‘zining o‘zbek tilidagi ekvivalenti

Olingan natija shuni ko‘rsatadiki, ChatGPTning qo‘shimcha ko‘rsatmadan keyin taklif qilgan javoblari qoniqarli hisoblanadi, ular o‘zbek tilida so‘zlashuvchi auditoriya uchun tushunarli bo‘lib, yapon tili madaniyatiga oid so‘zlarning kommunikativ vaziyatga mos tarzda qo‘llash imkonini beradi. Shu yerda aytib o‘tish joizki, yapon tilidagi “kotatsu” so‘zining o‘zbek tilidagi ekvivalenti o‘zbek milliy qadriyatiga tegishli “sandal”so‘ziga bevosita ekvivalent bo‘lishi mumkin. Bu holatni yanada aniqlashtirish uchun ChatGPTga “sandal” so‘zi haqida savol berildi. Javob quyidagicha bo‘ldi. O‘zbek tilidagi “sandal” so‘zi ma’noda yaponchadagi “kotatsu” (炬燵・火燵) ga juda yaqin turadi. Ikkalasi ham qishloq

ISSN 3030-3907

uylarida yoki sovuq mavsumda odamlar issiq o‘tirishi uchun mo‘ljallangan, ustiga ko‘rpa yoki mato yopilgan, ostidan issiqlik beriladigan anjomni bildiradi (3-rasm).

3-rasm. Sandal so‘zining yapon tilidagi ekvivalenti

ChatGPT tomonidan yaratilgan tarjimalar asosan yapon madaniyatiga oid so‘zlarning ma’nosini aniqlash, ularni tarjima qilish va ularning muloqotda qo‘llash bilan foydali bo‘lishi mumkin. Biroq, ayrim madaniyatga xos bo‘lgan so‘zlarning ekvivalentini to‘g‘ri topishdagi ChatGPTning bu bo‘shlig‘ini to‘ldirishda, o‘qituvchilar tomonidan zarur bo‘lgan didaktik nazorat yordamchi bo‘lishi mumkin. Chunki, ChatGPTning eng oxirgi versiyasi ham inson omilliga oid tushunchalarni, hayotiy tajribalar va mantiqiy fikrlash qobiliyatiga ega emas. Bu o‘z-o‘zidan shuni ma’lum qiladiki, sun’iy intelektdan foydalanish chet tillarni o‘qitishda faqat bir tomonlama ustunlikga ega bo‘lishi mumkin. Shuningdek, Shuni ta’kidlash kerakki, ChatGPT yaratgan matnlar o‘qituvchi tomonidan diqqat bilan tekshirilgandan keyin ishlatilishi lozim. Chunki, ularda turli xatoliklar va noaniqliklar uchrashi mumkin. Bu ayniqsa madaniyatga oid so‘zlarning mashina tarjimasida yaqqol seziladi, chunki ChatGPT ularni ko‘pincha so‘zma-so‘z tarjima qiladi. So‘zlarning mashina tarjimasi so‘nggi yillarda sezilarli darajada rivojlangan bo‘lsa-da, biror bir tilning madaniyatiga oid so‘zlarning tarjimasi hali ham jiddiy takomillashtirishni talab qiladi.

Xulosa va takliflar

Xulosa qilib aytganda, o‘qituvchi ChatGPTning qo‘llanilishini nazorat qila olishi, bu jarayonning moderatoriga aylanishi kerak, ya’ni talabalar e’tiborini chatboti tomonidan yaratilgan javoblardagi noaniqliklarga qaratishi muhim. Bunday ish usuli talabalarni tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

ISSN 3030-3907

Pedagogik jihatdan qaralganda, o‘qituvchi faqatgina sun’iy intellekt vositasini taqdim etuvchi emas, balki uni to‘g‘ri, maqsadga muvofiq va samarali qo‘llashni yo‘lga soluvchi rahbar bo‘lishi lozim. Chunki ta’lim jarayonida texnologiyalarning o‘zi emas, balki ular yordamida talabaning bilimga bo‘lgan munosabati, mustaqil izlanish qobiliyati va ijtimoiy-axloqiy yondashuvlari shakllanadi.

Shuningdek, o‘qituvchi:

- O‘quvchilarda mustaqil izlanish motivatsiyasini oshirish uchun ChatGPTdan foydalangan holda savol-javob, muammoli vaziyatlar va ijodiy topshiriqlarni tashkil qilishi mumkin.
- Tanqidiy fikrlashni shakllantirish uchun ChatGPT javoblarini muhokama qilish, ularni ilmiy manbalar bilan solishtirish va baholashni talab qilishi zarur.
- Axborot madaniyatini rivojlantirish maqsadida talabalarni sun’iy intellekt bergan javobni so‘zsiz qabul qilish emas, balki uni tekshirish, tahlil qilish va qayta ishlashga o‘rgatishi lozim.
- Pedagogik innovatsion muhitni yaratishda ChatGPTdan foydalanib, an’anaviy ta’lim vositalarini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi.

Demak, ChatGPTning ta’limdagi roli uni nazoratsiz qo‘llashda emas, balki o‘qituvchi-pedagog tomonidan yo‘naltirilgan, tanqidiy baholashga asoslangan va metodik jihatdan puxta tashkil etilgan faoliyatda namoyon bo‘ladi. Bu jarayon o‘z navbatida talabalarda mustaqil fikrlash, muammolarni tahlil qilish va ijodkorlik kabi kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Al`-Kajsi A.N., Arxangel`skaya A.L., Rudenko-Morgun O.I. (2019), Intellektual’ny’j golosovoj pomoshhnik Alisa na urokach russkogo yazy’ka kak inostrannogo (uroven’ A1). „Filologicheskie nauki. Voprosy` teorii i praktiki”, tom 12, nr 2, s. 239–244. Online: https://doi.org/10.30853/filnauki.2019.2.52 [DW 20.05.2023]

2. AlAfnan M.A., Dishari S., Jovic M., Lomidze K. (2023), Chatgpt as an educational tool: Opportunities, challenges, and recommendations for communication, business writing, and composition courses. „Journal of Artificial Intelligence and Technology”, nr 3(2), s. 60–68. Online: https://doi.org/10.37965/jait.2023.0184 [DW 25.06.2023]

3. Альпатов В.М. Язык и общество. -М.: Муравей, 2003. – 208 С.

4. 日本文化99题:日汉对照/(日) 白幡洋三郎著;蔡敦达等译,一上 海:上海译文出版社, 2007.11.

ISSN 3030-3907

5. Lutfilloyeva F.M. Yapon madaniyati. - SamDCHTI tahrir-nashriyot, 2025. - 112 B.
6. Topsakal O., Topsakal E. (2022), Framework for A Foreign Language Teaching Software for Children Utilizing AR, Voicebots and ChatGPT (Large Language Models). „The Journal of Cognitive Systems", nr 7(2), s. 33–38. Online: https://doi.org/10.52876/jcs.1227392 [DW 25.05.2023]
7. Ризаев И. И., Хаккулов Н. К. Влияние цифровой культуры на неприкосновенность жизни человека в обществе //Оргкомитет. – 2023. – С. 342.
8. Maxmudovna L. F. The Role of Mnemotechnic Method in Teaching Japanese Language Hieroglyphs //Czech Journal of Multidisciplinary Innovations. – 2022. – Т. 12. – С. 69-72.
9. Fakhriniso L. The Japanese language teaching technologies based on computer simulation models //Asian Journal of Research in Marketing. – 2020. – Т. 9. – №. 4. – С. 1-7.
10. Fakhriniso L. METHODS OF TEACHING JAPANESE HIEROGLYPHS USING COMPUTER SIMULATION MODELS BASED ON THE TYPE OF READING //International Journal of Early Childhood. – 2022. – Т. 14. – №. 04. – С. 2022.
11. Лутфиллоева Ф. Япон иероглифларини ўқитиш методикаси ва ривожланиш тенденциялари //Иностранная филология: язык, литература, образование.–2020. – 2020. – Т. 4. – №. 77. – С. 98-104.
12. Makhmudovna L. F. Introduction Of Advanced Pedagogical And Information And Communication Technologies Into The Educational Process In Teaching Japanese Hieroglyphs //Czech Journal of Multidisciplinary Innovations. – 2023. – Т. 24. – С. 1-5.
13. Усанов Р. Т., Хаккулов Н. К. ИЗ ИСТОРИИ ИЗУЧЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ «НЕНАСИЛИЕ» //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1406-1413.
14. Turayevich U. R. Qahramonovich HN Zamonaviy dunyoning axloqiy muammolari-zo ‘ravonlik falsafasi //Ustozlar uchun. – 2024. – Т. 57. – №. 4. – С. 422-425.

ISSN 3030-3907